

bage. Jeg tillader mig derfor at henstille dette til det ærede Medlem.

Madvig. I det jeg ganske skal henstille til Thinget og til det ærede Medlem, der har indbragt Forslaget, hvilken Bægt der skal tillægges de formelle Bevæggrunde til at tage det tilbage eller til ikke at vedtage det, Bevæggrunde, hvis Betydning jeg ikke misfjender, føler jeg mig forpligtet til at udtale, at efter den Erfaring, jeg har gjort med Hensyn til Skolen i Thisted, fortjener den virkelig Sympathi baade med Hensyn til den Dygtighed, hvormed den fra Begyndelsen har udviklet sig og tiltaget i Styrke, og tillige med Hensyn til den særegne Vigtighed, som den ved sin Beliggenhed har for en temmelig stor Del af Jylland, der ellers er meget svagt forsynet med Undervisningsanstalter. — Jeg skal dernæst berøre et Par Punkter, hvoraf allerede eet er omtalt. Naar det ærede 5te Medlem for 1ste Kredts (Bloug) ved at omtale Skoler for Kvinder nævnte, at der var givet disse Afgang til Universitetet, saa vil jeg, for at der ikke skal opstaa Misforstaaelse, bemærke, at dette kun for saa vidt er sandt, som der ikke lægges Kvinder nogen Hindring i Veien for at overvære og benytte Forelæsningerne, men at for saa vidt der er Spørgsmaal om Kvinders Indskrivning som Studerende ved Universitetet og Afgang for dem til at tage Embedsexamen, da er der ikke derved taget nogen Bestemmelse, og det er vel ikke værdt at inblade sig paa en Drøftelse af de meget vanskelige Spørgsmaal, som derved kunne reise sig. Der er mange Hensyn at tage, som jo have fremkaldt de mest forskellige Meninger, hvor denne Sag er bleven drøftet. Overhovedet ere vi i dette Dilemma i en stor Vanskelighed med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvad der skal gjøres for Kvindeskollet, thi vi svæve endnu mellem en ubestemt Fordring paa en Eigestillen og en Anerkjendelse af Nødvendigheden af, at der gjøres en Forskiel mellem Kjønnene, saa at det ikke er let at tage sin Bestemmelse i det enkelte Tilfælde. Jeg skal imidlertid ikke videre fordybe mig derv, jeg har blot villet gjøre opmærksom paa, hvorledes det forholder sig. — Naar det samme ærede Medlem berørte Forholdene ved Geheimearkivet, saa er jeg fuldkommen enig med ham i, at der med Hensyn til dette trænges til adskillige Forandringer, men jeg tror, at det Punkt, som det ærede Medlem berørte, ikke er det eneste og ikke er det væsentligste. Jeg tror, at det Punkt, hvorpaa Opmærksomheden væsentlig maa rettes, er Spørgsmaalet om den Lidbestemmelse, som er sat med Hensyn til en friere og ganske fuldstændig Afgang til Dokumenterne. Man sthyder naturligvis overalt ved saadanne Anstalter, navnlig hvor der tillige ere kongelige Husarkiver og Familiearkiver, Grændsen for den friere Afgang saaledes tilbage, at den allernæste og nærmeste Tid unddrages indiskret

Benyttelse; men jeg tror, at man her har ladet den en Gang opstillede Grændse blive staaende for længe. Jeg tror, at der er store Ansigt af den nyere danske Historie, hvis Dokumenter, for saa vidt de høre hjemme i Geheimearkivet, nu maa erklæres for fuldt tilgængelige. Det tror jeg, er det for Danmarks nyere Historie væsentlige Hensyn. Enhver, der har betragtet den danske Historiefortælling, vil vide, at den i en lang Aar-række har lidt under en Jordybelse i den fjernere Middelalder, men at den nyere politiske Historie — lad os ligefrem sige, fra 1660 — er det Ansigt, der er svagest og mindst bearbejdet. Blandt de Grunde, der have bidraget dertil, hører ogsaa, om end ikke som et Hovedmoment, de Regler, der gjælde for Geheimearkivets Tilgængelighed. Der er naturligvis en anden Hovedsag, der ligger i den Statsforfatning, som en Tid lang bestod, og i, at der først senere er fremkommet politisk Indsigt og Interesse for den nyere Historie. — Jeg skal endnu tillade mig nogle enkelte Bemærkninger med Hensyn til Universitetets Budget. De Herrer behøve ikke at være bange for, at jeg skal komme dybere ind paa Spørgsmaalet om Forholdet mellem Universitetet og Kommunitetet. Jeg betragter Bestemmelserne om Universitetet i Finantsloven, som den nu foreligger, som lidet gunstige; men det ligger ikke væsentligt i Spørgsmaalet om Grændsen mellem Universitetet og Kommunitetet, men deri, at jeg tror at spore en bestandig tilbagevendende Villie mod Universitetet, en Misfjendelse af de Opgaver, det virkelig har, og en Sammenblanding af dets Formaal med Formaal, for hvilke der bør sørges paa anden Maade. For saa vidt betragter jeg det som meget uheldigt, at man kommer ind paa en Vej, hvor det synes, at Universitetet ved at fortære sine Formue henvises til at søge Tilflugt andre Steder. Men det, hvorpaa jeg med Forbigaaelse heraf vil henlede Opmærksomheden, er et Punkt, hvorved jeg kommer tilbage til den idelig tilbagevendende Undersøgelse af, hvad der hører hjemme i Finantsloven, og hvorledes vi skulle bære os ad for at fjerne deraf en uberettiget Indflydelse og et uberettiget Tryk paa Administrationen. Der er paa Universitetets Budget opsørt et Beløb, bestemt til Honorarer til faste Cenforer eller Examenkommissioner ved Universitetets forskellige Embedsexamina, med indtil 10,000 Rd. Saa vidt jeg erindrer, var der kun forlangt 9,000 Rd., og der blev givet en Forhøielse med den ubetrykkelige Erklæring, at det var for at fremme Indretningen af Examenkommissioner, for hvilke man meget bestemt udtalte sig. Jeg tror nu, at man skuffer sig med Hensyn til Examenkommissionernes Virksomhed. Jeg tror, at man er aldeles paa Vildspor. Det undrer mig overhovedet, at mange Mennesker, der vel aldrig have overværet en Universitetsexamen, tro sig kompetente til at afgjøre, hvorledes disse Examina skulle være